

Plukovník ve výslužbě Vasil Coka – veterán druhé světové války

* 18. dubna 1923

Narodil se 18. dubna 1923 v Dulově na Podkarpatské Rusi. V roce 1940 po obsazení Podkarpatské Rusi Maďarskem uprchl spolu se dvěma spolužáky přes Polsko do Sovětského svazu. Zde byl okamžitě zatčen a po několika výsleších NKVD byl odsouzen na tři roky do gulagu na Sibiř. Po osvobození z Gulagu v roce 1943 byl v Buzuluku zařazen do důstojnické školy. Po náročném výcviku v Buzuluku a Novochopersku se koncem září 1943 zúčastnil v rámci 1. československé samostatné brigády bojů o Kyjev, Vasilkov, Žažkov, Rudu, Bílou Cerkev a Duklu. Po skončení bojů na Dukle byl zařazen do nově se tvořícího se štábu gen. Kratochvíla, který odcestoval na Podkarpatskou Rus s úmyslem vybudovat náhradní pluk na osvobozeném území Československa v Chustu. Vasil Coka žádal o převelení na frontu, ale nebylo mu vyhověno. Byl proto přemístěn do nově se tvořící 4. dělostřelecké brigády v Levoči. Po krátkém výcviku pokračovala brigáda v bojích o Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Turčanský svatý Martin a směřovala ke Vsetínu.

„Bylo to 3. května 1945,“ vzpomíná plukovník Vasil Coka, „kdy jsme překročili jeden z vrchů u Hrozenkova, konkrétně Huslenky. Objevil se nám pohled na protější svah. Partyzáni urputnou střelbou útočili na nepřítele. Okamžitě jsme spěchali do údolí na pomoc a dostali se do osady Johanová. Velitel brigády rozhodl neútočit přímo na Vsetín, ale udělat obchvat na Horní Město. Těžké zbraně musely zůstat v osadě Johanové. Měli jsme se spojit po osvobození Horního Města. Když jsem stál v palebném postavení a pozoroval tři partyzány snažící se i přes prudkou palbu bránících se Němců dostat se plížením k městu Vsetín, rozhodl jsem se jako velitel protitankové roty pomoci. Vydal jsem několik rozkazů a sám jsem postupoval s obsluhou jednoho děla malým porostem. Dostali jsme se nepozorovaně k menšímu domku. Z úkrytu jsem pozoroval tři německé vojáky v zákopech střelících po postupujících partyzánech. Čtvrtý stál u koní s vozem. Usoudil jsem, že se pravděpodobně jedná o družstvo, které zajišťuje německým vojákům ústup. Opatrně jsem každému z mých vojáků určil cíl a během krátké doby se nám podařilo nepřátelské družstvo zneškodnit. Mezitím přivezli mé protitankové dělo tažené koňmi a pokračovali jsme na Horní Město. Občané vycházeli z domů, vítali nás a nabízeli cigarety. Musel jsem je odhánět, protože nepřítel ještě nebyl poražen a poblíž Horního Města nás překvapila palba ze zámku. Naštěstí nebyl nikdo zraněn. Náhle jsem uviděl na obzoru rojnici našich chlapců běžících na Horní Město s křikem „u-rááá“. Mohli nás všechny postřílet, vždyť jsme pro ně na tu dálku vypadali v uniformě jako nepřítel. Za celou dlouhou dobu mé účasti na frontě jsem poprvé pocítil strach. Nikdo s ostatních nepostřehl, co se děje.“

Po osvobození Vsetína pokračovala 4. dělostřelecká brigáda přes Ratiboř a další osady do Bystřice pod Hostýnem, kde byl 6. května 1945 v boji těžce zraněn. S průstřelem plic, žaludku, pravé ruky a levé nohy byl odvezen do vsetínské nemocnice, kde ho ošetřil a léčil primář Brázda do konce roku 1945.

Válku ukončil v hodnosti poručíka dělostřelectva. Byl mimo jiné vyznamenán Československým válečným křížem 1939, medailí Za chrabrost před nepřítelem.

Od roku 1945 do roku 1949 působil na Ministerstvu národní obrany v Praze. V roce 1949 byl podle § 1 a 3 zákona č.59/1949 Sb., o odnětí vojenské hodnosti degradován z poručíka na vojína. Jako důvod mu bylo sděleno, že prověřovacím řízením bylo shledáno, že pro svůj postoj a jednání neskytá záruku, že bude spolehlivým a zcela oddaným lidově demokratickému zřízení.

V roce 1965 byl rehabilitován a byla přiznána hodnost kapitána Československé armády a v roce 1999 byl povýšen do hodnosti plukovníka. Od roku 1949 do odchodu do důchodu v roce 1992 pracoval jako vedoucí provozoven restaurací na různých místech v Severomoravském kraji. Ještě dnes je velmi aktivní, je členem Československé obce legionářské, její rozhodčí rady, účastní se besed s mládeží apod. V měsíci květnu letošního roku mu byl udělen Ministerstvem obrany Čestný odznak k 60. výročí ukončení druhé světové války.

Plukovník v. v. Vasil Coka, přes všechny strasti které ve svém životě prožil, je velkým životním optimistou.

„Jsem šťastný, že jsem přežil Stalinův gulag,“ říká Vasil Coka, „že jsem přežil těžké zranění při osvobozování Bystřice pod Hostýnem, že jsem přežil 50. a 60. léta a že mě neodvedli zpátky do gulagu. Jsem šťastný, že jsem se dožil roku 2005.“

Plk. v zál. Petr Majer

СССР НАРКОМВОЕНДЕПАРТАТ УПРАВЛЕНИЕ УХО-ИЖЕМОСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ ЛАГЕРИ УПРАВЛЕНИЕ УХО-ИЖЕМОСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ ЛАГЕРИ № 6351725 Для регистрации Табл. 1-а Ух. и ж. ос. НКВД	СПРАВКА 22.95 Дано гр. СССР <u>Василию Геннадичу</u> <u>регистрация</u> <u>1923 года</u> Уроженцу <u>Ф. Лукожа, Тиховского округа</u> Жена: <u>Татьяна</u> Национальность <u>УКРАИНЕЦ</u> Гражданство <u>ЧЕКОСЛОВАКИИ</u> Огражденному <u>Особым Советом при НКВД СССР</u> <u>12-го октября 1949 г.</u> по ст. ст. <u>за незаконный переход государственной</u> <u>границы</u> <u>на территории СССР</u> <u>за лишение свободы</u> <u>на основании Указа Президиума Верховного Совета СССР от 19 ноября 1948 г., ст. 14, п. 1, «МЕРЫ</u> <u>СТРОГОСТИ, для ЧЕКОСЛОВАКИИ ГРАЖДАН И</u> <u>граждан СССР, за нарушение правил пребывания в</u> <u>государственной границе СССР</u> из Ух. и ж. ос. НКВД <u>УХО-ИЖЕМОСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ ЛАГЕРИ освобожден</u> Выход из лагеря <u>12-го октября 1949 г.</u> Зам. Начальника Ух. и ж. ос. НКВД <u>В. В. ВАСИЛЬЕВ</u> (ТАВРЯН) Зам. Начальника УПЗ НКВД <u>В. В. ВАСИЛЬЕВ</u> (ЧЕР)
---	--